

Vedlegg

Vedlegg 1: NSD godkjenning

11.05.2023, 16:24

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Samling og proveniens: Haldningar og praksis](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer 263900	Vurderingstype Standard	Dato 28.05.2019
----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------

Prosjekttittel

Samling og proveniens: Haldningar og praksis

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Bergen / Det humanistiske fakultet / Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Prosjektansvarlig

Haci Akman

Student

Johan Knutsen

Prosjektperiode

01.01.2019 - 16.12.2019

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 16.12.2019.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg 28.05.2019. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

https://nsd.no/personvernombud/meld_prosjekt/meld_endringer.html

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 16.12.2019.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med

Vedlegg 2 Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Samling og proveniens: *Haldningar og praksis*”?

Dette er en forespørsel til deg om å delta i et forskningsprosjekt der formålet, i hovedsak, er å undersøke i hvordan proveniens blir vektlagt i forbindelse med utvelgning og inntak av nye gjenstander ved kulturhistoriske museer, samt holdninger og praksis knyttet til emnet. I dette skrivet får du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektet utføres i forbindelse med min masteroppgave i Kulturvitenskap hvor arbeidet med inntak av nye gjenstander, og vurderinger av eierskapshistorikk og opphav står i sentrum. Formålet er:

- Å undersøke hvordan proveniens blir vurdert under inntaksprosessen, samt holdninger og praksis knyttet til dette.
- Å undersøke hvilke forutsetninger kulturhistoriske museer i Norge har for å håndtere potensielle utfordringer knyttet til proveniensspørsmål.
- Å undersøke hvordan museumsansatte som jobber med inntak og samlingsforvaltning oppfatter regel- og lovverkets tilgjengelighet og anvendelighet.

I dette prosjektet skal jeg intervju ansatte ved kulturhistoriske museer som har erfaring med inntak av museumsgjenstander og/eller erfaring fra inntakskomite. Utvalget av informanter vil bestå av totalt mellom fire til seks personer, ved to forskjellige museer. Ansvarlig institusjon for prosjektet er Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i prosjektet fordi du jobber, eller har jobbet, med samlingsforvaltning, inntak av museumsgjenstander, og/eller har erfaring fra inntakskomite.

Hva innebærer det for deg å delta?

Om du velger å delta i prosjektet, innebærer det at jeg besøker deg på din arbeidsplass, eller ett annet egnet sted og gjennomfører ett intervju med deg. Intervjuformen blir en delvis åpen samtale, med spørreliste som rettesnor, og tiden kan derfor variere. Det vil sannsynligvis ikke ta mer enn 30 minutter. Jeg vil bruke lydopptak under intervjuet dersom du samtykker til det. Dette er fordi intervjuet skal skrives ut i full tekst. Før materialet kan tas i bruk vil du få muligheten til å lese gjennom og godkjenne teksten.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det betyr at du når som helst kan trekke ditt samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan intervjumaterialet vil oppbevares og brukes

Opplysningene om deg vil bare brukes til formålene jeg har fortalt om i dette skrevet. Jeg vil behandle opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Intervjumaterialet vil bli oppbevart i mappe på min private datamaskin som er passordbeskyttet. Veileder ved Universitetet i Bergen vil få innsyn i tekstene som produseres. Mastergradsoppgaven publiseres uten personidentifiserende opplysninger slik at du ikke vil kunne gjenkjennes i publikasjonen. Navn og andre personopplysninger anonymiseres.

Prosjektet skal etter planen avsluttes innen utgangen av 2019. Lydopptak og intervjutranskripsjoner destrueres ved prosjektslutt.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Opplysninger om deg behandles basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Jeg kan nås på epost J.Knutsen@student.uib.no eller telefon 98070574.
- Min veileder kan kontaktes på epost Haci.Akman@uib.no eller telefon 55 58 22 32, eller 98469780.
- Vårt personvernombud: NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personvernombudet@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Johan Knutsen

(Masterstudent)

Haci Akman

(Forsker/veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Samling og proveniens: Haldningar og praksis*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at det gjøres lydopptak under intervjuet
- at intervjutranskripsjoner og lydopptak kan lagres inntil studenten uteksamineres

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet ved utgangen av 2019.

Vedlegg 3: Intervjuguide

Problemstilling: Korleis forholder museumstilsette seg til gjenstandsmateriale med manglande, uviss eller illegal proveniens og problema knytt til denne typen gjenstandar?

Sekundære problemstillingar:

- Korleis jobbar musea for å hindre inntak av gjenstandsmateriale med manglande, uviss eller illegal proveniens?
- Kor godt budde er kulturhistoriske museum i Noreg til å takle utfordringar knytt til denne typen gjenstandar?
- Kor godt kjenner tilsette ved norske museum til fenomenet?

Tema	Tematiske spørsmål	Stikkord for moglege oppfølgingsspørsmål
Provenienslause gjenstandar	Kva tankar har du om provenienslause gjenstandar ved norske museum? Eigne erfaringar?	<ul style="list-style-type: none">• Omfang og kontekst• Kven har ansvar?• Musea si rolle
Inntak og utvelging av gjenstandsmateriale. Kva omsyn blir tatt?	Kan du fortelje litt om din erfaring med utveljing og inntak av gjenstandsmateriale? Operear dykk med inntakskomite?	<ul style="list-style-type: none">• Sjølv prosessen• Juridiske og etiske omsyn.• Komplikasjonar• Tvilstilfelle
Reiskapar og resursar. Lovverk, nasjonale og internasjonale. Interne retningslinjer, i forhold til ICOM sitt mus. etiske regelverk.	Kva reiskapar og resursar er tilgjengelege for museumstilsette som kjem i kontakt med provenienslause gjenstandar? Korleis blir dei nytta?	<ul style="list-style-type: none">• Tiltak• Interdepartementalt samarbeid• Tverrfagleg samarbeid• Etiske og juridiske omsyn
Musea si rolle. Opplev du at musea har ei aktiv rolle i bekjemping av kulturminnekriminalitet? Kva offentlege organ må mus.tilsette forholde seg til i samband med prov.lause gjenstandar?	Kor godt rusta er norske museer til å takle utfordringar knytt til provenienslause gjenstandar? Får museumstilsette opplæring i handtering av provenienslause gjenstandar? Får musea noko oppfølging frå	<ul style="list-style-type: none">• Omfang av musea sitt handlingsrom• Indre faktorar• Ytre faktorar• Formelle krav til kompetanse

	det offentlege i samband med prov.lause gjenstandar?	
--	--	--

Vedlegg 4: Transkripsjon av intervju

Transkripsjon av intervju med informant nr. 1.

Meg: Har nu noen tankar om provenienslause gjenstandar på norske museum, sånn generelt.

Han: Ja, fint viss du kan fortelle litt ka du meiner.

Meg: Altså gjenstandsmateriale ein ikkje vett kor kjeme frå, koss forholde ein seg til det på museum.

Han: Ja, altså. Eg kan ikkje snakke så veldig mye for dei andre fagfeltene, men arkeologene har jo sånne løsfunn. Mer og mer sånne metalldetektorfunn sant? Det kan du jo snakke med en av de om. For eksempel (navngir informant nr. 2.), han sitter der inne, så han kan du snakke mer med. Eventuelt styreren, som heter (...). Eg tror han er der inne på kontoret. Så det er jo den tingen, altså i forhold til at man ikkje vet kor i hvilket lag gjenstanden har lagt i, og den typen ting. Så du manglar proveniens på den måten. At gjenstanden ikkje..., de mangla rein kronologi og den typen ting.

For oss antropologene, så er jo..., vi har jo en samling på ca. 10000 etnografiske gjenstander, sant? Så vi har en etnografisk samling. Det vil si alt som ikkje er norsk, basicaly, pluss det samiske. Så vi har det samiske, samlingar frå Afrika, Amerika, Asia, circumpolar. Og det er jo, der er jo stort sett..., altså der er det veldig mangelfull proveniens. Sant? Altså innsamlingen der, eller innkomsten til museet begynner i 1825 når Christie, som då nettopp har etablert museet her, så begynner han egentlig å samle inn etnografiske gjenstander straks, i samme øyeblikk som han begynner å samle inn det arkeologiske og etnologiske kanskje. Han begynner då innsamlingen, sant, det kommer inn, men det er gjennom at noen handelsreisende, misjonærer, den type ting begynner å, kommer og gir han gjenstander. Sender han gjenstander i posten. Sant, det kommer en kinesisk pil og bue med piler i 1870, sant. Så har brev om det, det er liksom, når det gjelder proveniens så har vi brev om at en eller annen har sendt frå en eller annen sørlandsby, en av disse sjøfartsbyene, Sandefjord for eksempel, har sendt konservator Christie en pil og bue fra Kina, med piler, sant? Så det er jo uten proveniens på den måten, eller det er en mangelfull proveniens. Men det er en proveniens i den forstand at vi vet kven som har sendt det til museet og kallag år det var. Men vi vet ingenting om kordan denne buen, kordan den har fungert i Kina, på en måte, sant?

Meg: Eg er jo mest interessert i koss det blir med gjenstandar som blir tatt inn i dag. Koss ein undersøker proveniens, og fastslår den. Og om det i det heile tatt er noko fokus på det.

Han: Ja, og då tenker du i forhold til sånn ulovlige gjenstandar, og den typen ting?

Meg: Ja, gjerne det.

Han: Ja, altså då er det ganske greit, for at vi... Folk kommer til oss, sånn regelmessig, og tilbyr oss gjenstander. Det er på ein måte to typer henvendelsar. De kommer til oss og tilbyr oss gjenstander som en eller annen bestefar har hatt liggende på loftet, eller ett eller aent, som no er død, og som de må bli kvitt. Eller noen kommer og ber oss om... de tror liksom at vi

kan gi de ett slags stempel av autensitet eller verdi. Så de kommer til oss og spør oss: «Eg har noen gjenstander fra andesfjellene», på en måte. Og så spør de oss om vi kan vurdere verdien på de, eller... Det er stort sett det folk er opptatt av, verdi. Sant? Så, det har vi litt ut av. Vi har en policy no på at, viss folk kommer og tilbyr oss gjenstander, så går vi og ser på de. Og så prøver vi å tenke om dette kan ha noe verdi i forhold til samlingene våre. Ofte er det mye souvenir-type ting. Sant. Altså turistgjenstander. Det kan jo være interessant. Og ein gjenstand kan jo ha verdi i seg sjøl.

Meg: Tenke du då forskningsverdi, eller formidlingsverdi.

Han: Nei, altså, forskningsverdi er jo så som så, fordi antropologifaget har gått litt vekk fra å fokusere på gjenstandar. Men en verdi sånn utstillingsmessig, formidlingsmessig. Så viss vi føler at dette er noe vi kan bruke til noe, innefor en eller annen tematikk, så tar vi imot det. Men det er aldrig snakk om å betale noe for det. Og då er det liksom at vi på en måte vurderer sånn regionalt og, at vi vet at dette ikkje er noe problematisk. Problematisk gjenstander. Altså at det ikkje er noen human remains, eller at det ikkje er noen gamle arkeologiske gjenstander beskyttet av en eller annen lov om utførsel, sant. Viss det er problematiske ting, ting som vi ikkje har greie på, eller som vi føler er litt i randssonen, på en måte, så pleier jeg å bare skrive til de at: Dette bør de... Den henvendelsen bør de sende til det nasjonalmuseet i det landet disse gjenstandene kommer fra. Sånn at viss det er fra Peru, så anbefaler eg de å bare gå til det nasjonalmuseet med den henvendelsen. Å få de vurdert for eksempel, eller å få de... Viss de vil donere det til ett museum, så bør de til nasjonalmuseet i det landet, på en måte. Så det er liksom vår, vår policy på det. Så vi tar aldri imot, eller betaler for gjenstander egentlig i det hele tatt.

Meg: Du seie dåkke har gått vekk frå gjenstandar, eller fokuset på gjenstandar. Så då antar eg at det... Du ikkje er involvert i inntak eller utvelging av gjenstandsmateriale, sånn at dåkke aktivt søke materiale. Du har ingen erfaring med det?

Han: Nei, vi gjør egentlig ikkje det.

Meg: Operere dåkke med inntakskomitee, i den grad det skjer?

Han: Ja, det kan... Det vet eg ikkje om vi har her. Det tror eg ikkje vi har. Altså vi har ikkje en inntakskomitee. Vi har en prøvekomitee, altså prøvetakingskomitee for eksempel. Men det er jo altså... Måten det... Og det... Sant. De store mengdene med gjenstander kommer i det arkeologiske. På grunn av utgravingene. Det vil si at uttakingskomiteen der er jo på en måte innarbeidet i utgravingsprosjektene, sant. Så det er utgravingsprosjektene som definerer kva som skal gravest og ikkje gravest, og kva som skal tas inn og ikkje. Vi har egentlig ikkje noe sensur. Vi har ikkje noe utvelgelse når gjenstandene går fra utgravingene inn på museet, då blir alt tatt inn. Antar eg. Dette kan du snakke vidare med arkeologene om.

Meg: Ja... Om dåkke sko komma i kontakt med noge gjenstandar som er, sånne tvilstilfelle, har du... Kva redskaper og resurser er tilgjengelig for museumsansatte?

Han: Nei, då blir te å kontakte de aktuelle nasjonalmuseene i første omgang, og få råd fra de.

Meg: Ja, så der er ikkje nogen norske organ, eller nogen statlige instansar som skal innvolverast?

Han: Nei, der er en norsk, der er en norsk... Altså når det kommer til sånne grense... Tollspørsmål, sant så er den norske myndigheten på det delegert til kulturhistorisk museum i Oslo. Så viss det dukker opp noen med noen gjenstander på grensen i tollen, som politiet mener er problematisk, så vil de ta kontakt med denne personen på kulturhistorisk museum. Og han traff eg nettopp, så det er derfor eg vet det. Fordi han er, han er mynt... Altså han er på... Ka e det det heter?

Meg: Han er numism... Numismo...

Han: Numismatisk avdeling på kulturhistorisk museum i Oslo.

Meg: Ja, eg vett faktisk kim det er snakk om.

Han: Ja, bra. Fint. Så det gjelder... Det er, så vidt eg vet, ett nasjonalt ansvar. Så han har det nasjonale ansvaret. Og då regner eg med at han konsulterer alle de som er eksperter innenfor fagfeltene. Selv om vi ikkje har opplevd det.

Meg: Dåkke har ikkje opplevd det?

Han: Nei, ikkje eg.

Meg: Nei. Har du nogen tankar om i kor stor grad norske museer er rusta te å takla utfordringar knytt te provenienslause gjenstandar?

Han: Ja, då mener du egentlig trafikk med ulovlige gjenstander. Illegal trafikk, på en måte, av kunsthistorisk... Kulturhistoriske gjenstader?

Meg: Ja.

Han: Eg er litt usikker på det, fordi eg føler det er litt utenfor aktualiteten av mitt fag. Så eg tror det er mer, de som for eksempel jobbet med tyveriet, sant? Det store tyveriet av vikinggjenstander, vikingtidsgjenstander, sant? Fikk du med deg det?

Meg: Ja.

Han: De vil nok kunne... De har vært inni denne typen av... Interpol og alt dette som foregår der.

Meg: Ja. Opplive du at museet har ei aktiv rolle i bekjemping av kulturminnekriminalitet?

Han: Nei, ikkje før dette tyveriet. I forbindelse med tyveriet ble jo dette veldig aktualisert. Fordi då måtte man begynne å kommunisere med andre museer, for eksempel i Danmark, som har opplevd lignende tyverier. Så der var det en del kommunikasjon. Sånn at det norske politiet fekk og hjelp frå det danske politiet.

Meg: Ja. Får museumsansatte nogen form for opplæring, eller kursing i den typen tematikk.

Han: Nei, ikkje så vidt eg vett.

Meg: Nei. Ja. Kan du sei noge om kompetanivået te ansatte på museet her? Sånn generelt sett når det komme te dette her. Har du noge formeining om det?

Han: Ja, eg føler at det er enn viss bevissthet rundt det. Altså at når dette ble aktualisert i forbindelse med tyveriet, så følte eg at det var... Då ble det egentlig ganske klart at det var mangen som egentlig visste litt om dette i miljøet. Så, tror egentlig det. Men eg har jo også vært obs på dette med tyveriet på kunstindustrimuseet, sant. Det ble jo aktualisert allerede då, at det var... At det er internasjonal kriminalitet knyttet til samlinger, sant. Og enda mer no, selvfølgelig, med vårt eget innbrudd: Som var en katastrofe selvfølgelig, som ikkje burde ha skjedd.

Meg: Ja... Ja, så det er altså ikkje nogen formell kompetanse på dette? Det er meir ein generell kompetanse?

Han: Ja, ja. Eg har ikkje sett at det har vært noen kurs, for eksempel, i dette. Eller noe... Det kan jo ha gått meg hus forbi. Men eg kan jo tenke meg, dette vet sikkert du noke om, men for eksempel ICOM, om de har kurs i dette, eller om de har noen redskaper.

Meg: Ja. Ja, nei eg vett ikkje. Det er derfor eg spør.

Han: Det kunne vært interessant å finne ut.

Meg: Ja, men eg trur ikkje eg har så møykje fleire spørsmål eg. Tusen takk for tiå di.

Transkripsjon av intervju med informant nr. 2.

Meg: Ja, har du noen tankar rundt dette med provenienslause gjenstandar på norske museum, er det nogo som forekomme i det heila tatt?

Hen: Det forekommer det. Det er jo gjenstander som vi ikke vet hvor kommer fra. Selfølgelig.

Meg: Men eg tenke nye inntak.

Hen: Nyinntak? Vi hadde ett... Kan ta ett eksempel. Vi hadde en kar som kom i resepsjonen på museet og hadde en del steinredskaper som han ville gi til museet. De viste seg å være fra Nord-Afrika. Husker ikke helt om de var Marokko eller Tunisia, eller ett eller aent. Jeg tror det var Marokko. De hadde han åpenbart kjøpt, ja, i Marokko. Det er jeg ganske sikker på at det var Marokko. De var vi ikke interesert i. Enkelt... Av den enkle grunn at...

Meg: Han hadde ingen dokumentasjon?

Henn: Han hadde ingen dokumentasjon. Han hadde sikkert kjøpt de i basaren i Marrakech. Eller ett eller aent, og... Ja. Vi ønsker jo ikke å stimulere til at folk skal kjøpe ting. Sånn sett. Så det var ett helt sånn konkret eksempel på... Han ønsket å gi det til oss, men vi ønsket ikke å ta det imot.

Meg: Nei. E dette nogo som skjer ofta, eller?

Hen: Ikke veldig ofte. Ut ifra mitt perspektiv så... Nei. Kan kanskje være en gang eller to i året. Det er litt avhengig av... På en måte... Ja.

Meg: Kan du fortella om koss inntak av gjenstandar foregår? Eg tenke då ikkje på ting som nettopp e gravt opp og havne rett på...

Hen: Saken er jo den at nå ønsker jo... På, asså... Museet har strengt tatt ingen sånn veldig tydelig retningslinjer på inntak av gjenstander, og heller ikke en klar politikk på hva man skal ta inn, og hva man eventuelt ikke skal ta inn. Men det... Ideelt sett er det jo en diskusjon blant de vitenskaplige og personer på samlings og konserveringsseksjonen. Det kan jo være samlinger som, på en måte, asså... Privatpersoner, ikke sant, kommer, og kanskje de er dø, den type ting, vil dere ha det? Ikke sant. Men vi har ikke noen sånn tydelig politikk. Det ligger noen utkast klare nå som vi skal diskutere. Men, ja. Mhm. Og det handler jo om kjøp, salg, sånne ting. Om det er gaver, og så videre.

Meg: Så dåkke operere ikkje med inntakskomitee.

Hen: For øyeblikket ikke. Men det er ett sterkt ønske fra samlings og konserveringsseksjonen, i hvert fall, at vi skal ha det.

Meg: E der nogen redskaper og resurser som e tilgjengelige for museumsansatte som kjeme i kontakt med provenienslause gjenstandar?

Hen: Redskaper? Resurser? Jeg vet ikke helt hva du...

Meg: Eg tenke om det gjedna e... Eg tenke retningslinjer, eller statlige organ som dåkke kan ta kontakt med, eller rådgivande organ, eller ett eller aent.

Hen: Nei, ikke det. Men det er jo klart at vi vil jo være bundne opp av forskningsetiske retningslinjer. Både, asså, det er jo helt generelt i forholdt til de innenfor humaniora og samfunnsfag, at forskning på gjenstander, og på en måte gjenstander av ukjent opphav, bør man jo, på en måte, vurdere absolutt om man skal ta inn eller ikke. Ellers så gjelder jo ICOM sine retningslinjer, og den type ting som på en måte definerer hva vi bør ta inn. Asså, det går jo på etikken i det, egentlig.

Meg: Ja, eh... Koss ser dei interne retningslinjene ut i forhold til ICOM sitt museumsetiske regelverk. E det modelert på det, eller e det... Har dåkke egne...?

Hen: Altså, når det gjelder inntak så har vi jo ikke noen foreløpig. Men, de vil jo være bygget på, ja, generelle forskningsetiske retningslinjer innenfor museumsverden.

Meg: Men du sa dette herant om at dåkke drive å diskutere interne retningslinjer. Konne du fortalt litt mer om det?

Hen: Jeg har ikke sett så mye på de faktisk, men de ligger her. Det går jo på ansvar og rutiner. Det går på formelt ansvar. Det går på prosedyre, altså hvordan det rent formelt sett skal foregå sånn dokumentasjonsmessig her på museet. Og, ja. Og det formelle, at det er en gave til museet. Men dette er ikke diskutert enda, og det er ikke vedtatt noen steder.

Meg: Nei. Så det e ikkje noge eg kan få innsikt i...

Hen: Ikke akkurat per i dag. Men, det kan du sikkert få... Jeg vet ikke når du skal på en måte...

Meg: Det blir vel sikkert i februar eg ska levera.

Hen: Ja, men det tror jeg burde kunne gå.

Meg: Kim tar eg kontakt med då i så fall?

Hen: Tenker du kan snakke med (Informant nr. 3).

Meg: (Informant nr. 3), ja.

Hen: Og (hen) burde du kanskje snakke med, intervjuer, uansett, tenker jeg.

Meg: Ja, eg har prøvt å få tak i (hen), men eg får ikkje tak i (hen) per nå. Kanskje (hen) har høstferie eller noge sånt.

Hen: Ehh... Ja, det vet jeg ikke. Jeg snakket med (hen) på telefonen i går, men (hen) var i en bil. Men...

Meg: Ja, eg kan prøva å ringa (hen) og. Det har eg ikkje gjort ennå.

Hen: Ja.

Meg: Ja. Kor godt rusta e norske museer te å takla utfordringar knytt te provenienslause gjenstandar? Har du nogen formeining om det?

Hen: Generelt tenker jeg at det har blitt en økende... Økt bevissthet rundt det. Tror nok det har sammenheng særlig krigen i Irak, og det fokuset som har på en måte vært på ikke bare ødeleggelse av kulturminner, men at man har oppdaget at gjenstander uten proveniens havner i Europa. Så det har nok... Ikke fordi at de havner her, men fordi at det har faktisk gitt en økt bevissthet generelt sett. Ja. Utover det tenker jeg jo det at det handler om å diskutere med kollegaer og øvrige ansatte. Så sann sett tenker jeg jo vi er godt nok rustet.

Meg: Får museumsansatte opplering, eller kursing, eller nogen...?

Hen: Nei. Ikke som jeg vet om i hvertfall.

Meg: Nei. Og heller ingen oppfølging frå det offentliga heller?

Hen: Nei. Ikke som jeg vet om.

Meg: Fordi det e ingen andre organer, offentlige organer som blir involvert?

Hen: Nei. Ikke som jeg... Nei. Ikke som jeg vet om.

Meg: Kan du seia noge om museet sitt handlingsrom. Altså... Ka har museet mulighet te å gjera?

Hen: Åja, til å ta inn av gjenstander?

Meg: Ja, eller i tilfeller der dåkke komme øve mistenklige gjenstandar. Kan dåkke ringa politiet? Kan dåkke... Eller vil dåkke gjera det?

Hen: Ja, men jeg tenker det er nok ikke... Asså, det er nok ikke i den rekkefølgen det kommer. Fordi det er jo sjelden at vi får tilbud om... I hvertfall som jeg kjenner til, fra min erfaring. Å få gjenstader til museet. Mens det er oftere at politi skråstrek tollmyndigheter oppdager gjenstander som er forsøkt innført i landet. Og da er det... Og det er stort sett på Gardemoen det skjer. Og da er det kulturhistorisk museum som har det overnasjonale ansvaret for akkurat det. For import og eksport av kulturgjenstander. Det er delegert nasjonalt til kulturhistorisk museum. Der er det kanskje en du kan snakke med: (Informant nr. 4).

Meg: Ja, det får bli ett telefonintervju i så fall. Tenke eg. Men eg har vurdert det.

Hen: Jeg vil anbefale deg å snakke med (hen).

Meg: Ja. Det trur eg nok definetivt eg komme te å gjera.

Hen: Ja.

Meg: Koss e holdning den typen gjenstandar på norske museer, vil du sei?

Hen: Jeg tenker generellt så er jo de aller fleste opptatt av proveniens og eierhistorie, fordi at, særlig som forsker, så har gjenstandene svært liten verdi, aent enn gjenstanden i seg selv, visst

du ikke kjenner konteksten og proveniensen til en gjenstand. Så det er vel en kortversjon egentlig av...

Meg: Koss vil noen i formidlingsavdelingen tenka om dette herant? Om dei gjedna får tilbud om ein gjenstand med stor formidlingsverdi. Trur du dei vil ha same oppfatning?

Hen: Heh! Det... Jeg tror nok kanskje at de vil s... Der slår etikken inn. Om den slår inn eller ikke. Nei, jeg vet ikke og det er vanskelig å si.

Meg: Ja, det e vel kanskje bedre å spør dei.

Hen: Jeg vil da igjen anbefale deg å snakke med de.

Meg: Ja, skam e sjå. Ja. Der e ingen formelle krav te kompetanse om denne typen ting nogen plass i museumsvesenet?

Hen: Nei, det er det ikke. Den er vel snarere tillært over tid.

Meg: E der nogen tverrfaglige samarbeid som tar for seg dette herant, og ka fag ville det i så fall vore som hadde samarbeida?

Hen: Spør du meg, så er det nok ikke så mye tverrfaglig samarbeid, ut fra fra mitt ståsted. Men det er klart man, altså antropolog... Asså, vi har en fordel at vi har antropolog. Det kan være en fordel, absolutt. Kunsthistoriker. De kan jo si en del. Så det kan være problemstillinger som dukker opp, eller gjenstander som dukker opp som det kan være interessant å diskutere i bredere sammenheng.

Meg: Oppleve du at museer har ein aktive rolle i bekjemping av kulturminnekriminalitet.

Hen: Eh, nei. Det vil vel være å overdrive å si at man har en aktiv rolle.

Meg: Eg trur ikkje eg har så mången fleire spørsmål. Eg trur me har dekket det mesta.

Transkripsjon av intervju med informant nr. 3

Meg: Har du noen lause tankar om provenienslause gjenstandar ved norske museer?

Hen: Ehm... Nei, jeg har vel... Asså... Vi har jo en del av de utifra... Historisk sett er det jo blitt samlet inn mye rart, ikke sant, som da skulle hatt proveniens, og som har proveniens, men den er jo ganske vid. Sant? Vestlandet. Sant? Så det jo noe vi forholder oss til, men... På det eldre materialet, men forsøker å selvfølgelig å unngå med dagens praksis, sant, at vi ikke tar imot ting som ikke vi vet hvor kommer fra, eller har en historikk som vi kan følge. Også fordi det kan tidvis være ganske uinteressant som forskingsmateriale, visst det ikke har en proveniens. Så... Ja... Det er vel mine umiddelbare løse tanker om det.

Meg: Har du noen egne erfaringar med det?

Hen: Nei, ikke noe direkte. Men det er på en måte... Det har jo litt med den bakgrunnen man har, også hva man har studert. Men man er jo... Altså jeg studerte konservering i England, og det er klart at det er jo... Man har jo veldig den i ryggmargen at man ikke skal behandle gjenstander som man ikke vet... Altså som kommer fra krigsherjede områder... Asså som kommer... Som ikke har en proveniens som er, og ett eierskap som er helt avklart da. Det er vel egentlig den som ligger ganske i ryggmargen. Så jeg har ikke noe erfaring med det herfra som sådan, det har jeg ikke. For vi har ikke tatt imot noe som ikke vi vet, på en måte, som ikke vi kan spore tilbake til eier. Enn så lenge.

Meg: Eh... Ska me sjå...

Hen: Med unntak av det arkeologiske selvfølgelig, men det er jo noe helt aent.

Meg: Ja, men det e jo interessant å diskutera det og.

Hen: Ja, kjør på.

Meg: Eh... Ska me sjå... Når det komme te inntak og utvelging av gjenstandsmateriale som dåkke tar inn. Du seie dette e forskningsstyrt og i tillegg svært begrensa. Ja?

Hen: Ja, det er svært lite tilvekst vi har på... Og det har litt... Det er litt sånn historisk det også, fordi på dette museet har det vært bygdesamlingen, bysamlingen og kirkekunstsamlingen, har stort sett alltid hatt en vitenskaplig ansvarlig. Og den vitenskaplig ansvarlige har da hatt en særinteresse for en av de tre samlingene. Sant, nå er det forhåndsvis lenge siden det var en som hadde særinteresse for by og bygdesamlingene, så derfor har det vært veldig veldig veldig lite inntak på de samlingene over ganske lang tid da. Og det er derfor vi heller ikke har noen sånn umiddelbar erfaring med det. Så det er vel heller det. Så vi har hatt veldig få... Det er tre-fire ting som vi har tatt inn i nå det siste, og det er veldig mye på grunn av de nye utstillingene. Og da er det... Det ene er ett mikroskop, som vi vet hvem som har brukt, som har jobbet på museet, og som vi kan til og med spore når det ble produsert, og av den som har produsert mikroskopet, og også hvem som kjøpte det, som da har jobbet med det. Skjønner du? Asså det er sånne type ting. Det andre er privat eie ting som vi har tatt imot. Så det er ikke en stor problemstilling sånn sett med by og bygd.

Meg: Nei, men det er det jeg har fått inntrykk av og. Så... Men du sa at det foregår gjerne i dialog med dåkkas seksjon. Kan går den dialogen ut på?

Hen: Ja, asså, det er litt det samme igjen. At nå har vi da en som er veldig interesert... En vitenskaplig ansatt med ansvar for by og bygd, som da... Helt konkret fikk vi en forespørsel om ett bord her om dagen, og da gjør han en vurdering av det, og så spør han også hva jeg mener om den saken. Og så svarer jeg han, og så svarer han da potensielle givere at, ok dette her er interessant, eller dette er ikke interessant. Men det gjøres av andre enn etiske og proveniens. Det har noe med at, ehm...

Meg: Av praktiske hensyn?

Hen: På grunn av praktiske hensyn, men også det at vi har... Definitivt praktiske hensyn, men også det at vi har ikke noe... Vi har ingen som umiddelbart nå driver og forsker på de samlingene, og dermed så blir det jo også på en måte liggende... Det er det vi kaller sovende samlinger. Så det... Ingen her på museet som forsker på dem per i dag. Men vi har jo fryktelig mye studiebesøk på de samlingene... De samme samlingene da. Men veldig lite tilvekst, som sagt. Så lenge ingen forsker på det så er det heller ikke noe vits å ta i mot... Men det er klart at skulle det dukke opp ett eller aent som er fryktelig interessant, altså et eller annet som har med museet institusjonshistorie, eller ett eller aent som man ser at er viktig, så vil man ha en dialog. Men det er det jeg mener med at det er forskningsstyrt. Asså hadde han hatt en kjempeinteresse for by og bygd så hadde vi sikkert tatt... Plutselig hadde vi sittet her med hundre ølboller. Men.. Asså du skjønner... Det er litt den der med hva folk er interesert i, og hva vi allerede har i samlingene og så videre. Det var det jeg mente med dialog. Henvendelsen kommer til museet. Han tar og gjør en vurdering av det. Han spør hva jeg mener, og som regel er vi veldig enige i at dette her er heller ikke er noe som vi trenger å... Eller bør ta imot.

Meg: Dårke forholde dårke til ICOM sine etiske retningslinjer, og då antar eg at dårke forholde dårke te kulturminneloven...

Hen: Ja den er vi jo nødt til å forholde oss til.

Meg: Men eg tenke på dårkas egne retningslinjer. (Informant nummer 2) fortalte litt om at dårke var i ferd med å utarbeida egne retningslinjer.

Hen: Ja, altså alle universitetsmuseene... Og det er jo av flere grunner... Men forsøker å lage ett... Du har ett... Det går mye på samlingsforvaltning generelt. Men dette her SPECTRUM... Og det er mere for å få en struktur på hvordan... Fra gjenstandene kommer inn til museet, og hvordan de går gjennom systemet vårt, holdt jeg på å si. Det er mere å få den strukturert, og i den forbindelse kommer da en del sånne policy og regler inn, på en måte i forholdt til... Ja, ikke sant. Når en person kommer til museet, henvender seg til museet med en gave. Hvordan skal vi forholde oss til det? Hvilke retningslinjer har vi? Ikke sant? Og jeg har jo personlig brent for sånn der inntakskomiteer, men det synst folk er for byråkratisk. Så det er egentlig det. Men jeg brenner veldig for det fordi synst at den der individualitetstenkingen omkring hva man tar inn i samlingene blir for... Ja...

Meg: Tilfeldig?

Hen: Ja. Det blir veldig sånn... Jeg skal ikke si at det... Det går jo selvfølgelig ikke på dagsformen til ansatte.... Men det går veldig på den bakgrunnen den ene ansatte har, ikke sant? Jeg synst det er for snevert. Men ja, jeg har ikke helt fått gehør for å prøve å lage noe... Får lage noe andre komiteer med den der. Ha ha. Den vil jeg også gjerne ha.

Meg: Ja.

Hen: Men igjen, det er derfor jeg sa dette om at det er forskningsstyrt, sant. Sånn at det... På mange av de andre museene så, de museene som ikke er universitetsmuseer, så vil du ikke ha den forskningsstyrte inntaket av gjenstander, ikke sant. At du vil ha en forsker som sitter og er helt vill etter ølboller, for eksempel. Du vil ikke ha den... Hadde vi hatt det, som sagt, så hadde vi nok hatt, om mulig så hadde det vært på full vill leting etter ølboller nå. Men, men vi har som sagt ikke... Vi har ingen som forsker på by og bygd for tiden, og dermed så har vi... Dermed så blir det veldig begrenset hva som tas inn, mens ett aent museum vil på en måte se hva kan komplimentere samlingen vi har, og gud vi har ingen ølboller fra det distriktet, det her må vi skaffe. Og de vil vurdere inntaket ut ifra det kriteriet da, og ikke fra at de har en forsker som jobber veldig med det ene typen materialet. Det er kanskje det som skiller oss lite grann fra andre.

Meg: Ja. Det e akkurat detta her med sjølve inntaksprosedyrene eg e interessert i. Og då gjerna med tilknytning te proveniens, men ikkje eksklusivt. Så (hen) sa at deg gjekk på ansvar og rutiner, formelt ansvar, prosedyre, og ja... Det formella og dokumentasjonsmessiga.

Hen: Ja, og vi står på en måte for alt det etter at, på en måte gjenstanden, etter at man har takket ja. Vi tar imot gjenstanden, så er det vi som står for resten av arbeidet. Og det er det jeg vil ha... Det er det vi jobber med å strukturere i større grad nå, fordi at det har vært, ikke tilfeldig, men det har vært det at man forholder seg til veldig mange ulike forskere på ulike samlinger som gjør ting ulikt, mens vi vil ha det strømlinjeformet. Unntaket er, som sagt igjen, arkeologien som er lovpålagt ansvar for, sant. Så det... Så der er det ikke noe spørsmål om hvorvidt vi skal ta imot eller ikke. Det skal vi ta imot, så lenge det er, på en måte fra vårt distrikt. Det er klar at viss noen kommer med noe romersk arkeologi, så er vi... Altså som ikke er fra distriktet så ville vil jo heller ikke ta imot, sant. Med mindre de kan si helt... Asså med mindre de har papirer som viser at de kan følge hvor denne gjenstanden, hvordan den har kommet seg inn, sant. Sånn at de kan bevise at den ikke er kommet til landet, eller kommet i deres eie på ett eller annet ulovlig vis. Selv da er det ikke sikkert at man i det hele tatt vil vurdere å ta den imot. Så, ja... Neida, så de arkeologiske samlingene er jo nordisk, eller altså vestlandets arkeologi. Og det er, som sagt, lovpålagt. Så det tar vi imot uansett. Men det er alle de andre samlingene som vi må ha en større kontroll på, holdt jeg på å si, i forhold til at alle som henvender seg til museet blir behandlet på lik måte, og alt som kommer inn i systemet blir behandlet på lik måte i forhold til å skaffe seg dokumentasjon på det, og hvordan det blir registrert videre inn i systemet. Så det er de... Den praksis og rutine som vi nå, på en måte... Ikke sant, det har vært en sånn måte å gjøre det på, men nå vil vi liksom bare ha det skriftlig, sånn at alle vet at det er sånn det foregår. Så ja.

Meg: Men då spesifikt, sånn jordfunn... Stille dåkke veldigt strenge krav te dei? Må dåkke veta nøyaktigt kor det e fonne?

Hen: Mm. Altså nå er du jo inne på det her... Nå er du inne på en fordeling mellom oss og fylket. Og det er jo viss det er løsfunn det er snakk om, eler metalldetektorfunn som vi har en del av, så er jo det leveringspliktig inn til fylket, og så skaffer... Så har fylket egne skjemaer som de får finner til å fylle ut, og så følger den dokumentasjonen inn videre til oss. Så det er liksom via fylkeskommunene at vi får de løsfunnene. Og da ber man jo selvfølgelig om koordinatene i forhold til hvor det er funnet. Og også fordi at man da helst skal se at de ikke har vært oppi en gravhaug eller, ikke sant, men at det er ett reelt løsfunn. Mhm.

Meg: Ja, eg vett ikkje kor møkje... Kor relevant desse spørsmåene egentlig e for deg. Eg har egentlig fått svarene eg trenge frå Nils og dei om det mesta. Og dei svarene går ut på at... Ja, ehm... Ja, at dåkke har ganske grei kontroll på detta herant når det fust kjeme inn no... Viss dåkke får henvendelsar, så e dåkke flinke te å barra sei neitakk, om dåkke ikkje vett kor det komme frå.

Hen: Ja. Og jeg tror faktisk det var (informant nummer 2) som var den siste til å stå med en sånn person som kom med ett eller aent som han måtte si nei takk til.

Meg: Ja, han fortalte om det.

Hen: Ja, sant. Så jeg tror han var den siste der, og det ja... Så det er jo, som sagt, for en del av oss så ligger det, på en måte i utdannelsen, i forhold til at man har veldig mye sånn... Fordi at en del konservatorer er også er et privatmarked, så det er veldig mye snakk om etikk, i forhold til å ikke jobbe med ting som, som sagt, som er stjålet... Eller... Du skal vite historikken til funnene. Og som sagt så er det... Jeg skulle gjerne ha den inntakskomiteen. Det skulle jeg gjerne hatt, men jeg skjønner også, med tanke på hvor forholdsvis lite henvendelser vi får, at folk kan synest det kan vær litt sånn: «Å gud nå skal vi sette oss ned i en komitee igjen, og bestemme etter disse kriteriene her», ikke sant. Men det er jo ganske greie kriterier, men jeg skulle gjerne lissom bare hatt det formelt satt ned på ett papir, at det her er det vi må forholde oss til. Men når det er sagt, så forholder de fleste seg til det. Og som sagt, kommer det ned til oss, så har vi dette her gaveskjemaet, som vi på en måte... Ja... Der må folk signere på at det er gitt i... Altså at de har lov til å gi det til oss, og at det ikke er skaffet på ett eller aent ulovlig vis. Så, på en måte... Så viss de først har underskrevet det, og vi har tatt imot, så har vi jo på en måte, i det minste fått vårt på det tørre om at vi har handlet i god tro da. For her går det jo også selvfølgelig på... Det vil jo også gå på omdømmetap viss vi tar imot ting som vi ikke skal som museum, sant. Så det er det vi driver å jobber med, og det har litt med at vi har vært i en omorganiseringsprosess, så det er liksom... Nå skal vi liksom skal vi liksom få dette her til å sette seg, og så skal vi liksom få en litt mer enhetlig måte å behandle innkomst på da. Så det er sikkert det som godeste (Informant nummer 2)... Når (hen) sitter og sier at vi jobber med det, så jobber vi med det.

Meg: Ja, han hadde ett sånn skriv på bordet. Men eg fekk inntrykk av at det va noge eg ikkje kunne få innsikt i ennå, fordi det ikkje va ferigt diskutert.

Hen: Neida, det er sikkert... For det er mye som er sånn i emning, og som... Og også som går littegranne på... For en ting er de formelle der.... Og så går det på hvem som gjør hva innenfor... Asså inne hos oss, ikke sant... Vi må sette navn på hvilke personer som skal gjøre de ulike tingene. Så det er sikkert ett sånn arbeidsfordelingsskjema som man også... Og så er det at det skal diskuteres, alle skal få lov til... Sendes på høring, holdt jeg på å si. Folk skal få uttale seg. Så skal det på en måte bli vedtatt. Så det er sikkert derfor han ikke har gitt deg noe skriftlig.

Meg: Ja. Kan du gi meg noe skriftlig?

Hen: Altså det du kan få er dette gaveskjemaet vårt. Men det er jo kanskje ikke så spennende. He he he.

Meg: Nei, det e desse herant retningslinjene eg e veldig interesert i. Kan du sei noge... Litt om ka dei vil inneholda?

Hen: Nei, altså det er...

Meg: Eller e det litt for tidlig å sei noge om det?

Hen: Ja, det er egentlig litt for tidlig. Men det vi har tatt utgangspunkt i, det er... Som sagt... Universitetsmuseene har en del fellesløsninger, de har felles databaser og sånne ting. Og så har vi funnet ut at man har veldig mye felles, og så har man prøvd å kjøre på at universitetsmuseene skal ha en veldig felles praksis. Før så har det vært litt sånn at det gjøres litt forskjellig rundt om kring. Og dermed så har man startet ett samarbeid. Det ble vel levert i fjor, var det det? Som har gått på sånn der fellesrutiner. Så: plukket ut en del rutiner som var litt sånn overordnede i samlingsforvaltningen, som de da ønsket at, uansett om du jobber på det eller det eller det universitetsmuseet så er det de samme rutinene som gjelder. Sånn at, ja... Det er i stor grad bygd på disse here SPECTRUM-rutinene. Så det er vel... Lurer på om det er det som Nils nok snakker om når han snakker om skriftlig. Og det er de vi på en måte... Vi jobber egentlig bare på å gjøre de til våre egne. Så det er liksom ikke noe sånn... Altså SPECTRUM-rutinene ligger jo på nett, så de er det bare å laste ned. Så det er jo de vi tar utgangspunkt i i stor grad. Så er det da at universitetenes egne... Altså UNIMUS har da laget... Eller MUSIT, museenes felles IT-organisasjons har da laget ett utkast til fellesrutiner. Eller det er vedtatt faktisk, fellesrutiner, som skal settes ut i livet på de ulike universitetsmuseene som er basert på disse SPECTRUM-rutinene i stor grad. Og der står det vel litt... Jeg vet ikke hvor mye det står om etikk der, det husker jeg faktisk ikke. Men de er også som jeg kan sende deg linken. De ligger jo også på nett.

Meg: Ja, dette har eg aldri hørt om. Verken SPECTRUM-rutiner eller...

Hen: Nei, det er egentlig bare... SPECTRUM er engelske... Åh, hvem er det som står bak de nå igjen? De er i hvert fall bare oversatt til norsk av kultur... Åh, gud...

Meg: Kulturrådet?

Hen: Ja, er det kulturrådet? Det er kjempeflaut. Jeg husker ikke. Men...

Meg: Det e ikkje så farligt.

Hen: Nei, enda godt.

Meg: Som sagt, det ska ikkje lagast podcast av dette intervjuet.

Hen: Nei, enda godt. Enda godt. Nei, eh... Men de kan jeg ta å sende deg. SPECTRUM er engelske rutiner for, lissom, egentlig for samlingsforvaltning, hvordan man tar inn gjenstander, bla bla bla... Og så er det da... Ehm... Enn så lenge sier vi at det er kulturrådet som har fått de oversatt til norsk, og det brukes på en del av disse andre museene. Og så har MUSIT, altså universitetsmuseene sin egen IT-organisasjon, har vi sittet sammen i ulike grupper og tatt for oss en del av den SPECTRUM-manualen, og så sagt: Ok, hva er det vi... Hva kan fungere for oss, og hvordan skal vi jobbe med ting hos oss? Og så har man laget en sånn felles retningslinje på en, jeg mener det er en åtte-ti punkter, som er på en måte vedtatt at sånn skal vi ha det på universitetsmuseene. Men så lager man da til, på en måte, med lokale tilpasninger da. Men ikke som er så lokale at du ikke kjenner dem igjen, holdt jeg på å si. Men lokale i forhold til at alle universitetsmuseene er organisert litt ulikt. Så der... Men, ja... Jeg husker ikke om det står noe videre om proveniens, men det står mere lissom hvordan arbeidsoperasjonene skal gå videre inn i museene når du for eksempel tar imot gjenstandene, eller blir bedt om... Ja... Nei, men jeg kan ta å sende deg de linkene, så kan du både se på SPECTRUM og på de MUSIT-rutinene, så ser du at de ganske... Ganske like. Og som sagt, nå jobber vi bare med å lage en lokal tilpasning. Fordi at de er regler, men så er det en del sånne policy, det helt overordnede, det kan ikke vi ha felles. Det må jo på en måte være etter hvert enkelt museum, og hvordan vi har lyst til å drive på, på en måte, museet. Så der må man liksom lage en policy på de ulike universitetsmuseene. Og så har du da dette reglene og... Ehm, ja... Hvordan få tingene inn i systemet som kommer som sånne skriftlige rutiner.

Meg: Ja, så det e barra det formella som gjenstår. Men som i utgangspunktet som basera seg på dei åtta/ti punktene som står på MUSIT, som har utgangspunkt i SPECTRUM-rutinene.

Hen: Ja, helt riktig. Det er en standardisering, rett og slett, av kultur... Ja... Både kulturhistorisk og naturhistorisk museum. Det er litt sånn dere: Sånn skal vi gjøre nå når vi får inn gjenstander.

Meg: Dette e akkurat det eg vil ha, for dette hadde eg aldrig klart å finna ut av på egenhånd.

Hen: Nei, okei. He he he. Enda godt jeg kunne være til litt hjelp. Ja.

Meg: Ja. Ehm... Eg vett ikkje om... Eg trur du har fått tømte deg på... Det virke i alle fall sånn...

Hen: Ha ha ha. Du synst jeg begynner å gjenta meg selv? Uff da.

Meg: Ja. Og eg antar at desse SPECTRUM-rutinene også reflektere ICOM sitt museumsetiske regelverk.

Hen: Ja, absolutt.

Meg: Sånn generelt, oppleve du at museene har ei aktiv rolle i bekjemping av kulturminnekriminalitet?

Hen: Ehm... Aktiv rolle og aktiv rolle... Vi ville nok... Vi har jo nå hatt noen saker som er litt på siden. Men... Ja, altså jeg tror... Hadde vi fått nyss om saker så tror jeg vi... Så hadde vi nok sagt ifra. Det er egentlig KM som i stor grad har fått tildelt den rollen der, holdt jeg på å si... Som har mest med de sakene å gjøre.

Meg: KM?

Hen: KHM. Unnskyld. Kulturhistorisk Museum i Oslo.

Meg: Ja, okei. Ja, nettopp ja.

Hen: Sånn at... Så du kan si at vi har en bevissthet om det. Vi har ikke vært borti noe. Men det er klart at vi får jo fra tid til aen publikumsforespørsler sånn derre... Som er ganske sånn.. Hva var det vi hadde nå igjen? Som hadde en mynt fra 15-/16-hundretallet som hun hadde funnet i Italia. Asså litt sånn derre, ikke sant borderline i forhold til dette der... Nå har vi heldigvis ikke noen numismatikere som jobber hos oss, så hun ble henvist til Oslo, som vi da håper at hun tar kontakt med, fordi de vil da umiddelbart si til henne da at hun skal ta med seg mynten. Viss hun finner mynter i Italia, så skal ikke hun ta dem med seg hjem. Men akkurat hvor grensen går på tidsmessig der, det vet jeg faktisk ikke. Asså sånn i forhold til hvilke lover de har. Jeg hadde kanskje bare tenkt... Du skal ikke ta med deg ting, med mindre du kan vise til... Altså det er jo andre land der du har muligheter til å kjøpe kulturminner, sant. Men da får du sertifikater og alt mulig rart. Men den der var litt sånn... Ja... Vi sendte henne videre til numismatikerne i Oslo, i forhold til at de skulle besvare henne videre på den henvendelsen. Og det... Ja... Hadde det vært en sånn derre... Jeg vet ikke hvordan jeg skal si det... Viss det hadde vært en sak der vi visste at hun hadde begått miljøkriminalitet, så hadde vi nok reagert. Da hadde vi nok måttet diskutere det innad her: Hvordan går vi frem når vi får den type henvendelse, sant? Men jeg ville i utgangspunktet da kontaktet KHM for å høre... Men... Jeg husker ikke helt hva henvendelsen gikk ut på, men det var ett eller annet om at hun hadde en eller annen mynt som var... Jeg synst den var litt sånn... Ja... Og da kjenner jeg ikke regelverket nok til å kunne reagere... Og samtidig, hva gjør du? Skal du si til henne at den der skulle ikke du hatt? Da må jeg i hvert fall sjekke det ut først, at det er helt sikkert at hun ikke skal ha den. Så noen aktiv rolle vil jeg ikke si at vi har. Men at vi har en bevissthet på at ting kan dukke opp og ting skjer, det har vi definitivt. Så... Men nei, det der at vi har såpass lite befatning med det... At vi, ja...

Meg: Men te tross for at dåkke har lite befatning med det, så e dåkke vel godt kjent med fenomenet? Alle som jobbe på museum e det?

Hen: Det er de, selvfølgelig. Jeg vil jo tro at kunstmuseer har jo en langt verre situasjon enn oss, holdt jeg på å si. Men... Som regel... Når folk kommer og sier at denne ølbollen kom fra... Veldig mye snakk om ølboller nå, men... Det var akkurat noen som så på veldig mye ølboller akkurat nå, tror det er derfor jeg har hengt meg opp i det. Viss noen kommer og tilbyr en gjenstand, så er det som regel fordi de sier at den har vært i familiens eie, det er del av

arvegodset, og sånt noe. Og det... Det er veldig liten sjanse for at den ølbollen har blitt tilegnet... Altså at de har tilegnet seg den ulovlig, skjønner du. Så det er litt mer viss vi kommer over ting hvor det er helt klart det er... Ja, hvor det ikke er norske funn. Eller hvor man bør sette... Sette littegranne... Jeg tror hadde vi blitt tilbudt ett maleri, for eksempel, av en kjent kunstner så måtte vi ha spurt om... Nå tar vi ikke imot kunst i utgangspunktet. Men da måtte vi ha spurt om de har... Altså, de må ha noe slags form for skriftlig dokumentasjon om at de er eier, før de kan gi det til oss, eller før vi hadde ønsket å ta det over. Det er liksom ingenting av verdi, skjønner du. Eller av den type ting vi vanligvis har fått inn i den perioden, eller den tiden, jeg har vært ansatt.

Meg: Det du seie e at dåkke hefte dåkke ikkje med dokumentasjonskrav på ting som ikkje har noge særleg monitær verdi.

Hen: Nei, jeg sier ikke det, men jeg sier at med tanke på hvor vi er, så vil jeg jo... Altså, dokumentasjon, holdt jeg på å si, skriftlig dokumentasjon fra giver ber vi jo om uansett. Altså hvor hen kommer den fra? Hvordan havnet den i ditt eie? Den type dokumentasjon vil vi jo be om. Men vi vil jo ikke be om skriftlig bevis på, liksom om noen skulle gi oss ett åkle, eller noe sånt noe. Hvor har du tilegnet det det fra? Fordi at det vil i liten grad... Altså, viss man tenker... Det er liten kjangse for at det kommer fra noe annet område enn det de sier, skjønner du? Det er lite kjangse for at det åkelet egentlig er robbet fra... Er blitt robbet fra Syria. Altså, skjønner du? Det er litt det derre at du liksom må sette det inn i den konteksten vi tross alt sitter i. Om at vi er på vestlandet. At det er... Ja. Men, som sagt, det kommer veldig an på gjenstanden som ville vært tilbydt, ikke sant, og hvem som tilbyr. Hvis det er en kirketjener som tilbyr orgeldeler, for eksempel, så er det... For det første, en: Så, ville vi sagt: Nei takk! Men så ville vi selvfølgelig også trodd at han hadde... Igjen, han må fylle ut et skjema hvor han sier at han har faktisk lov å gi det bort, og bla bla bla... Men, at de orgeldelenene kommer fra den kirken han sier at de kommer fra er jo relativt liten kjangse for det... For igjen, hva er motivet hans for å dytte på oss orgeldeler fra ett eller aent...? Skjønner du? Så det er det... Så du må liksom, på en måte, bare utvise skjønn, og på en måte se hvem er det som tilbyr, hva er det de tilbyr? Og som sagt, om det er... Ja. Men jeg tenker med kunstverk, som da, for eksempel, har en økonomisk verdi. De har det ytterlige verdien der, selvfølgelig. Men også det at de er langt lettere å gjøre rede for, ikke sant. I forhold til at du kan ha innkjøpspapirer. Du kan ha en eller annen slags dokumentasjon på at du har fått dem inn. Og den vil vi da selvfølgelig også etterspørre. Vi vil jo ikke tatt imot ett maleri fra en eller annen kjent kunstner. Det ville vi virkelig ha sjekket ut, at ok, hvordan har den havnet i ditt eie, og kan du dokumentere det på ett eller annet vis? Så, ja... Og det har ikke noe bare med at det... Økonomisk verdi. Men det er også det at det er også noe som det er forhåndsvis enkelt å etterspørre, viss det er av en kjent kunstner.

Meg: Ja, eg... Ska me sjå. Då barra ser eg om du faktisk har svart på heile problemstillingen min. For det kan jo vara veldig nyttigt. Ja... Det trur eg faktisk du har. Så eg e egentligt veldig godt fornøyd eg.

Hen: Ja.

Meg: Har dåkke fått noge opplering eller trening i håndtering av provenienslause gjenstandar?

Hen: Unnskyld, fra provenienslause gjenstander?

Meg: Ja, eller i det heil tatt... Har dåkke blitt kursa noge i forhold te bevissthet rundt fenomenet?

Hen: Altså i forhold til å ta imot nå? Altså i forhold til viss noen kommer på døra nå? Nei, vi har ikke noen opplæring i det, men... Altså, det har jo... For min del er det jo en del av utdannelsen, sånn at jeg ville... Det er kanskje jeg som skal stå for opplæring, ha ha ha. Nei, men som sagt: Den kommer inn som en del... Men ikke nødvendigvis opplæring, men det kommer de rutineene da, ikke sant, i forhold til hvordan man skal forholde seg til den type gjenstander, ikke sant, med en sånn type sjekkliste når man tar imot gjenstander. Kan personen sånn?... Sånn at... Så vi har ikke blitt gitt noe opplæring i det, men det er liksom det man... Viss du har utdannet deg innenfor museumsfag, så er det gjerne den etikk-delen, den kommer ganske kraftig inn som en del av opplæringen.

Meg: Så det e vanskelige å unngå?

Hen: Ja, den er vanskelig å unngå. Men det er klart at den er jo ikke nødvendigvis en del av utdanningen til antropologer og arkeologer. Altså det kommer jo helt an på hvilke fagkombinasjoner de har, og også hvilke problemstillinger de har jobbet med. Så, ja... Noe opplæring som sådan... Men som sagt med ett sånt regelverk som vi prøver få på plass, eller rutinesamling høres vel penere ut, regelverk høres veldig hardt ut, så tror jeg vi skal på en måte få... Altså viss det skulle mangle noen... Folk som ikke har bevissthet om det... Men jeg kan ikke skjønne hvem skulle være... Så vil vi med ett sånt regelv... Rutinesamling få ganske god... Ganske... Få på plass det da. For å si det, det som står på førstelinjene i forhold til mottak er ganske bevisst på det, for å si det sånn. Det er de.

Meg: E det noge du sjøl har lyst te å...?

Hen: Tilføye? Ha ha ha, nei... Nei, jeg kommer ikke på noe sånn umiddelbart. Du bare kontakte meg viss det er ting du kommer på i etterkant. Eller viss du nå i etterkant ser på SPECTRUM og den MUSIT-kvalitetssystem, så kan du bare ta kontakt og spørre i forhold til... Ja, hvis du har noen problemstillinger i forhold til det. Eller noen spørsmål.

Meg: Ja, då gjenstår det for meg å sei tusen takk.

Hen: Bare hyggelig.

Transkripsjon av intervju med informant nr. 4

Meg: Kva tankar har du om provenienslause gjenstandar ved norske museum.

Hen: Oi, det er et ganske stort spørsmål da. Tenker du da på det som er i samlingene fra før av, eller det vi kommer i kontakt med utenfor på markeder og andre steder?

Meg: Det sistnemnde.

Hen: Det sistnevnte? Ja. Det er jo ett spørsmål om hva provenienslause gjenstander er. Det vil si hva en godkjent proveniens er for noe. Og det er noen krav som museer har blitt mer klar over de senere årene, selvfølgelig. Jeg tror innsamlingspolitikken, hvertfall vårt museum, nå er jo veldig klar på at vi ikke på noen måte kan ha befatning med gjenstander som ikke har en, det vi vil si er en godkjent proveniens da. Altså at det har et opphav som er dokumentert fra starten av, og kan forsvare at en vi eventuelt tar... forsker på det, eller eventuelt tar det inn i samlingene våre på forskjellig vis. Det er vel den overordnede og grunnleggende holdningen vi har.

Meg: Eigne erfaringar?

Hen: Ja, vi hadde ett ganske stort forsøk for en ti års tid siden, så var det noen år hvor det var ganske mye pågang fra folk som, jeg vet ikke om det var migranter eller flyktningen eller om de var tilreisende eller hvorfor de var i Norge. Men de hadde ofte opphav i midtøsten, nordafrika. Og det hadde gjenstander med seg. Ofte samensurium av mere sånne suvenirliknende moderne kopier, men også ekte gjenstander fra antikken særlig, som de brakte til museet for å få bestemt, og eventuelt også for å få oss til å kjøpe dem da. Det var såpass ille en stund at det var faktisk ett par ubehagelige episoder, hvor det var gjentatte forsøk på å... Ja, viss de ble avvist av en kollega på museet, så gikk de på andre helt systematisk liksom for å prøve å få napp. Så vi har høynet bevissthetsnivået internt, og informasjonen om dette internt på museet, og har en veldig konkret politikk på det å avvise, eller hvordan vi svarte på disse tingene da. Om det var årsaken til at dette opphørte mer eller mindre, eller om andre ting har ført til at denne virksomheten har avtatt, det vet vi rett og slett ikke. Men nå er det sjeldnere at vi får... Nå kommer da en og annen på mail bare som sender ut noe, men ikke folk som liksom oppsøker museet og de skal vise fram gjenstander lengre.

Meg: Kan du seie noko om innsamlingspolitikken ved museet?

Hen: Ja, innsamlingspolitikken vår på museet nå den blir egentlig styrt av hensyn som ikke, som ikke vi kontrollerer på samme måte. Det er gjenstander som er funnet i Norge.

Metallsøkerfunn særlig. Vi får jo inn ca. 2000 funn i året, og disse har jo en proveniens fra metallsøkere som stedfester og leverer de inn via fylkeskommuner. Så det mener vi å ha kontroll på det. Når det gjelder innkjøp til samling og ervervelse sånn som før i tiden til museer, så er det noe som på det nermeste har opphørt. Jeg tror de eneste samlingene som av og til kjøper inn der er til de etnografiske samlingene, og da er det jo gjenstander som er moderne. Altså det er moderne kunst... eller håndverk fra ulike samfunn som de driver feltarbeid i. Og da er det jo innkjøpt i all hovedsak i samarbeid med de som produserer det

selv og forteller historien bak håndverksteknikker og sånne ting. Så der vil jo proveniensen være ganske direkte åpenbar, fra produksjon til ervervelse hos. Så, ja.

Meg: Så dykk praktiserar ikkje lengre innkjøp av gjenstandsmateriale?

Hen: Vi kjøper ikke, og tar ikke imot heller fra privatsamling og sånn, gjenstander som, altså typisk arkeologiske gjenstander da, fra tidligere tider, som, som... Ja, vi gjør ikke det i det hele tatt, uansett hvilken bakgrunn de har, så er det ikke noe vi erverver lengre.

Meg: Kan du fortelje litt om korleis dykk undersøker proveniens?

Hen: Ja... Vi har ikke så veldig mye... Ofte viss man skal vurdere... Når vi vurderer proveniens, så gjør vi det stort sett i forbindelse med kontakt vi har med politi og tollvesen, som beslaglegger gjenstander ved mistanke om ulovlig import, eller ulovlig omsetting. Og der er vi sakkyndig institusjon, så da må jo vi vurdere gjenstanden, og vi må også gi vår skjønnsmessige vurdering om dette er en gjenstand som har tvislom proveniens eller ikke. Og når vi gjør det, så er det jo dessverre veldig få verktøy vi har da. Det er å etterspørre dokumentasjon selvfølgelig, på salg, kjøp, omsetting, eksport fra opprinnelsesland og den typen ting. Viss man ikke har det så er jo saken grei. Viss man har det så må vi vurdere om dette er dokumenter som kan være forfalsket, eller har blitt produsert for det formålet at en gjenstanden skal ut på et marked. Men det kan være vanskelig å avgjøre selvfølgelig. Og vi må også vurdere den proveniensen når folk... Vi er en såkalt vedtaksinstitusjon, så vi har nasjonalt ansvar for å innvilge eksporttillatelse for gjenstander som skal ut fra Norge. Og når vi gjør det så må vi også vurdere om de i utgangspunktet har kommet lovlig inn i Norge, og da vil jo proveniens være en av de tingene vi vurderer da. Og det er også veldig komplisert. Veldig få ting vi kan forholde oss til sånn absolutt. Stort sett så er veldig mye av disse gjenstandene har jo tilhørt gamle samlinger angivelig, og det er vanskelig å dokumentere. Og også salgs... Altså det som har vært omsatt på ett salgsmarked, i auksjonshus og sånne ting har stort sett bare proveniens tilbake til eldre salg da, fra auksjonshus. Og da er det jo veldig ofte folk tenker at det nærmest er en sånn amnesti fra... på gjenstander fra før 1970, på grunn av UNESCO 1970-konvensjonen. At, viss den har vært omsatt og vært på markedet siden før 1970, så er det greit å omsette. Men det er noe vi ikke aksepterer uten videre da. Men det er veldig få... Altså det finst ikke noe fast regelverk. Det er en av de tingene vi sliter med, altså proveniensforskning og å finne ut av det. Det er virkelig et problem.

Meg: Så dåkke har ikkje noge fastsatt regelverk internt ved museet.

Hen: Joda, vi har regelverk. Vi følger både altså både det som er i UNESCO 1970, UNIDROIT, «ALITA(?)»-konvensjonen og NIKOTIA-konvensjonen som snart blir ratifisert, og hele dette konvensjonsapparatet bruker vi jo. Men de gir jo veldig lite konkret hjelp til å vurdere enkeltgjenstaners proveniens. De sier hva man skal holde seg unna, og hva man kan beskjeftige seg med. Men hvordan de vurderingene skal gjøres i enkelt tilfelle er jo veldig ofte skjønnsbelagt.

Meg: Kan du fortelje litt meir om Nikotia-konvensjone?

Hen: Ja, den kalles Nikotia-konvensjonen. Det er europarådets siste konvensjon som er under utarbeidelse nå, og den har jo ikke Norge ratifisert. Men det er noe som kommer om ikke så veldig lenge tenker jeg.

Meg: Blir det gitt noko opplæring i handtering av prov.lause gjenstandar?

Hen: Ja, nå er det ikke så mange ved museet vårt som forholder seg til gjenstander med opphav utenfor Norge da. Så de som gjør det, vi har internseminarer og har jo orienteringer for ledegrupper og styret. Vi forsøker å ha et visst... Vi har ett sterkt bevissthetstrykk rundt dette her da internt i organisasjonen, det har vi. Men det er klart det er jo ett arbeid som er pågående, og som vi må stadig oppjustere og legge vekt på internt for å sikre at alle nye som kommer inn blir orientert, og så videre.

Meg: Kan du seie noko om museet si rolle i bekjemping av kulturminnekriminalitet.

Hen: Vi har både en formell og en uformell sånn interessemessig belagt rolle. Den formelle rollen den har vi ifølge paragraf 23 i kulturminneloven, hvor vi er en vedtaksinstitusjon som da innvilger eksporttillatelse på kulturgjenstander. Og der... Det regimet er jo lagt fordi man både skal ha kontroll at ikke norske kulturminnegjenstander går ut av Norge, men også for å forhindre at vi blir ett transittland, eller at ulovlige gjenstander kan passere gjennom Norge på vei til andre steder. Så det håndhever vi. Og så har vi også en ekspertrolle i forhold til kulturdepartementet og utenriksdepartementet i repatrieringssaker.

Kulturdepartementet i kriminalitetssaker, og vi er sakkyndige for toll og politi. Både for økokrim og for lokale miljøavdelinger i... Ved lokale politidistrikter da. Så det er det rollene vi har da.

Meg: Har dykk nokonsinne operert med innkjøpskomite?

Hen: Vi... Ja, det er vel eventuelt før min tid, tror jeg, at vi hadde... At det var innkjøps... Nei, ikke innkjøpskomite, det var det ikke. Det var vel... Ja, det vet jeg rett og slett ikke i detalj, hvordan det fungerte. Men da snakker vi altså 30-40 år tilbake i tid, så ja, mhm... Men i min tid har vi ikke hatt noe innkjøpskomite, fordi rett og slett vi kjøper ikke inn gjenstander, så nei...

Meg: Kva utfordringar møter norske museum i møte med prov.lause gjenstandar?

Hen: Jeg tror norske museer sliter med akkurat det samme som de fleste museer gjør. Det er et veldig vanskelig felt å orientere seg i. Veldig mye skjønnsmessige vurderinger. Veldig lite hjelp å få i andre lands lovverk og regelver, fordi det varierer jo veldig fra land til land. Så det er et vanskelig område å orientere seg på. Og jeg tror mange mindre museer, de har jo ikke nødvendigvis den fagkompetansen da, naturligvis, som man trenger for å vurdere dette på gode måter. Delvis for å bøte på det, så har jo ICOM-Norge, det internasjonale museumsforbundet i Norge og Norsk Museumsforbund har startet ett prosjekt nå som går på å konkretisere etiske retningslinjer for norske museer, og der er kulturkriminalitet og repatriering er da en av hovedområdene som skal behandles. Så det er ett arbeid som pågår nå, og som skal presenteres for alle museumene samlet i... Ved årskonferansen i Kirkenes i mai, til våren. Så det er ett helt konkret tiltak som blir bedret her da.

Meg: Er det kulturrådet som står for dette?

Hen: Nei, det er ICOM og Norges museumsforbund. Så, ja, det er den konferansen som jeg er på i dag.

Meg: Kan eg ta kontakt for oppfølgingsspørsmål?

Hen: Ja, det kan du godt gjøre, ja. Så du kan ringe eller sende mail eller whatever.

Meg: Trur du (anonymisert) kan være aktuell å snakke med i denne forbindelsen?

Hen: Nei, det tror jeg egentlig ikke. Du må gjerne prøve, men så vidt jeg vet jobber (hen) med norsk... Altså nordisk arkeolog, jobber med norske utgravinger og funn. Så jeg tror ikke (hen) har vært borti dette feltet noe særlig, nei. Det er en som (anonymisert) på mitt museum. (Hen) har jobbet litt med kulturkriminalitet her i Norge da, altså med norske automatisk fredede fornminner og sånne ting, så det kan godt hende at (hen) har noe å bidra med.

Meg: Tusen takk for hjelpen.

Hen: Bare hyggelig det. Lykke til videre. Okei, hei.